

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

28 octombrie 2015**mun. Chișinău**

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție în componență:

Președinte – Nicolae Gordilă,

Judecători – Ion Guzun și Liliana Catan,

examinînd admisibilitatea în principiu a recursului ordinar, declarat de avocatul Lozovscaia Tatiana în numele inculpatului Rîjac Ghenadie, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 04 mai 2015, în cauza penală în privința lui

Rîjac Ghenadie Andrei, născut la 23 mai 1977, originar din r-nul Soroca, domiciliat în mun. Chișinău, șos. Hîncești 55/3 ap. 93.

Termenul examinării cauzei:

1. *Instanța de fond de la 08.09.2014 pînă la 15.12.2014;*
2. *Instanța de apel de la 27.01.2015 pînă la 04.05.2015;*
3. *Instanța de recurs de la 08.07.2015 pînă la 28.10.2015.*

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție asupra recursului în cauză în baza actelor din dosar,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Centru mun. Chișinău din 15 decembrie 2014, cauza fiind judecată în procedura prevăzută de art. 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală, Rîjac Ghenadie a fost condamnat în baza art. 264 alin. (3) lit. b) Cod penal la 4 ani închisoare cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 3 ani. În baza art. 90 Cod penal a fost suspendată executarea pedepsei, stabilindu-i un termen de probă de 2 ani.

Acțiunea civilă depusă de către Harcomița Mandalina împotriva lui Rîjac Ghenadie cu privire la repararea prejudiciului material în mărime de 20 000 lei și 100 000 Euro, s-a admis în principiu, urmînd ca asupra cuantumului despăgubirilor convenite să se pronunțe instanța în ordinea procedurii civile.

2. Pentru a pronunța sentința, instanța de fond a stabilit că, inculpatul Rîjac Ghenadie, la data de 04 iulie 2014, aproximativ la orele 13.30, aflîndu-se la volanul microbuzului de model „Mercedes 311” cu n/î COS-302 și deplasându-se în mun. Chișinău pe șos. Hîncești din direcția str. Ialoveni spre str. Spicului, ajungînd la trecerea nederijată pentru pietoni, semnalizată prin marcajul rutier 1.14.1 din Regulamentul circulației rutiere, amplasată în apropierea imobilului nr. 138 de pe sos. Hîncești, mun. Chișinău, n-a ținut permanent seama de împrejurări, n-a apreciat corect situația reală pe drum în care se află autoturismul în momentul respectiv, încălcînd prevederile pct. 45 al Regulamentului Circulației Rutiere, care prevede că, 1) conducătorul trebuie să conducă vehiculul în conformitate cu limita de viteză stabilită, ținînd permanent seama de următorii factori ca: a) starea psihofiziologică ce influențează atenția și reacția; b) dexteritatea în conducere care i-ar permite să prevadă situațiile periculoase; d) situația rutieră, în cazul în care în limita vizibilității apar obstacole care pot fi observate de conducător, el trebuie să reducă viteza sau chiar să oprească, pentru a nu pune în pericol siguranța traficului, 2) în cazul în care în limita vizibilității apar obstacole care pot fi observate de conducător, el trebuie să

reducă viteza sau chiar să oprească pentru a nu pune în pericol siguranța traficului”, precum și prevederile pct. 46 lit. a) al Regulamentului Circulației Rutiere, care prevede că „conducătorul de vehicul trebuie să manifeste prudență sporită și, în caz de necesitate, să reducă viteza pînă la limita care i-ar garanta siguranța traficului sau chiar să oprească, în cazul în care se deplasează pe lîngă copii, precum și prevederile pct. 11 lit. f) din Regulamentul Circulației Rutiere, conform căruia „conducătorul de vehicul înainte de plecare și în timpul deplasării este obligat să cedeze trecerea pietonilor la trecerile pentru pietoni cu circulația nedirijată”, neținînd cont de dexteritatea în conducere care i-ar permite să prevadă situațiile periculoase, nu a redus viteza ca să poată opri la apariția obstacolului de față, nu a ținut cont de situația rutieră, nu a manifestat prudență sporită și ca urmare a acestor acțiuni neglijente, a comis tamponarea pietonului minor Harcomița Eva a.n. 22.10.2009, care traversa carosabilul din dreapta spre stînga relativ deplasării automobilului în cauză.

În rezultatul accidentului de circulație, minorei Harcomița Eva i-au fost cauzate vătămări corporale în formă de: excoriații în regiunea capului pe dreapta, hemoragii în țesuturile moi pericraniene parieto-temporal-bilateral, fractură a bolții și bazei craniului, hemoragii subarahnoidiene, în ventriculele cerebrale, țesutul și trunchiul cerebral, excoriații pe membru superior și inferior sting, care conform concluziilor din raportul de expertiză medico-legală nr.99/1331 D din 01.08.2014, se califică ca vătămări corporale grave periculoase pentru viața, ce a influențat direct cauza decesului.

Aceste acțiuni ale inculpatului Rîjac Ghenadie Andrei au fost încadrate în baza art. 264 alin. (3) lit.b) Cod penal, conform indicilor, încălcarea regulilor de securitate a circulației de către persoana care conduce mijlocul de transport, încălcare ce a cauzat din imprudență decesul unei persoane.

3. Sentința a fost atacată, cu apel de către succesorul victimei Mandalina Harcomiță, care a solicitat casarea acesteia cu excluderea prevederilor art. 90 Cod penal și încasarea din contul inculpatului compensația pentru repararea prejudiciului material în sumă de 70.000 MDL și prejudiciul moral suferit în urma decesului fiicei HARCOMETȚ Eva în sumă de 100.000 Euro. Apelantul a criticat sentința în partea stabilirii pedepsei inculpatului, considerînd-o prea blîndă, invocînd faptul că instanța nu a avut nici un temei pentru a suspenda executarea pedepsei cu închisoare, reieșind din caracterul și gradul de pericol social al infracțiunii săvîrșite, care a avut ca urmare decesul unui copil.

Instanța n-a admis acțiunea civilă, ceea ce contravine cerințelor art. 1422 și 1423 Cod civil, în cazul în care persoanei i –sa cauzat un prejudiciu moral.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 04 mai 2015, a fost admis apelul succesurului victimei Mandalina Harcomiță, casată sentința în latura penală, în partea stabilirii pedepsei și în latura civilă și pronunță o nouă hotărâre, după cum urmează:

Lui Rîjac Ghenadie Andrei, recunoscut vinovat în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (3) lit. b) Cod penal, i s-a stabilit pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 3 ani în penitenciar de tip deschis cu privarea de dreptul de a conduce mijloacele de transport pe un termen de 4 ani.

Termenul executării pedepsei s-a calculat lui Rîjac Ghenadie din data reținerii acestuia de către organele care pun în executare hotărârile judecătorești, cu includerea timpului deținerii în arest din 04.07.2014 pînă pe 02.10.2014.

Acțiunea civilă a succesorului victimei Mandalina Harcomiță privind încasarea prejudiciului moral în mărime de 100 000 euro se admite parțial, încasând din contul inculpatului Rîjac Ghenadie Andrei în beneficiul succesorului victimei Mandalina Harcomiță prejudiciul moral în sumă de 50 000 (cincizeci mii) lei.

În rest sentința s-a menținut.

4.1. Pentru a se pronunța, instanța de apel a menționat că, starea de fapt reținută și de drept apreciată de prima instanță concordă cu circumstanțele stabilite și probele administrate în cauză la urmărirea penală, relevate în cuprinsul sentinței, astfel fiind legală calificarea faptei pentru care inculpatul este condamnat în baza articolului 264 alin. (3) lit.b) Cod penal - conform indicilor, încălcarea regulilor de securitate a circulației de către persoana care conduce mijlocul de transport, încălcare ce a cauzat din imprudență decesul unei persoane.

Urmărirea penală și judecata în fond s-au desfășurat cu respectarea procedurii prevăzute de lege și, respectiv, nu se constată încălcări care atrag nulitatea actelor procedurale efectuate în cauză.

Cu privire la pedeapsa penală, care este obiectul apelului, instanța de apel a considerat fondat cerințele apelantului referitor la aplicarea în privința inculpatului Rîjac Ghenadie a unei pedepsei mai aspre decât cea stabilită de instanța de fond.

Astfel, la numirea felului și măsurii de pedeapsă s-a ținut cont de unele circumstanțe reale și personale, cum ar fi: caracterul și gradul de pericol social a infracțiunii, că infracțiunea a fost săvârșită din imprudență, conform prevederilor art. 16 al Codul penal se referă la infracțiuni grave, de personalitatea infractorului care este caracterizat pozitiv, nu are antecedente penale, nu se află la evidența medicului narcolog sau psihiatru, a recunoscut vina, căința sinceră a acestuia, are la întreținere un copil minor, a restituit parțial prejudiciul material succesorului victimei, achitându-i suma de 50 000 lei, cât și de lipsa circumstanțelor agravante.

Apreciind aceste împrejurări, dar și faptul că, acțiunile inculpatului au atentat în mod direct asupra vieții minorei Eva Harcomița a.n 22.10.2009 și ca urmare au dus la decesul acesteia, instanța de apel a dispus aplicarea unei pedepse sub formă de închisoare în termenul prevăzut de sancțiunea legii penale, dar și cu aplicarea art. 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală și anume 3 ani închisoare, cu majorarea termenului pedepsei complimentare: privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe termen de 4 ani.

Referitor la modalitatea de executare, instanța de apel a considerat că nu sunt întrunite condițiile prevăzute de art. 90 Cod penal, care reglementează condamnarea cu suspendarea condiționată a executării pedepsei, soluția instanței în această parte fiind una neîntemeiată, reieșind din circumstanțele concrete ale cauza (provocarea prin infracțiune a unor urmări grave care au dus la decesul minorei) și cerințele art. 61 Cod penal din faptul că pedeapsa are drept scop restabilirea echității sociale, corectarea inculpatului precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea inculpatului cât și altor persoane.

La acest capitol, instanța de apel a remarcat că pedeapsa este echitabilă când ea impune infractorului lipsuri și restricții ale drepturilor lui proporționale cu gravitatea infracțiunii săvârșite și este suficientă pentru restabilirea echității sociale, adică a drepturilor și intereselor victimei, statului și întregii societăți, perturbate prin infracțiune.

Astfel, corectarea și reeducarea inculpatului urmează a avea loc în condiții privative de libertate, precum prevede și sancțiunea articolului incriminat, argumentele apelantului în acest sens fiind întemeiate.

Cu referire la solicitările succesorului victimei Mandalina Harcomiță privind admiterea acțiunii civile, instanța de apel a considerat parțial justificate argumentele privind încasarea prejudiciului moral.

Se remarcă că, prejudiciile nepatrimoniale, denumite și daune morale, constituie acele consecințe dăunătoare care nu pot fi evaluate în bani, deci cu conținut neeconomic și care rezulta din atingerile și încălcările drepturilor personale nepatrimoniale. Asemenea consecințe pot fi durerile fizice și psihice, atingerile aduse onoarei, cinstei, demnității, prestigiului sau reputației unei persoane etc.

Deși cuantificarea prejudiciului moral nu este supusa unor criterii legale de determinare, daunele morale se stabilesc prin apreciere, ca urmare a aplicării criteriilor referitoare la consecințele negative suferite de cei în cauză, în plan fizic, psihic și afectiv, importanta valorilor lezate, măsura în care acestea au fost lezate, intensitatea cu care au fost percepute consecințele vătămării, etc..

Raportând cele enunțate la caz, se reține că în rezultatul acțiunilor ilicite ale inculpatului, succesorul victimei Mandalina Harcomiță a suportat și suportă dureri psihice enorme în urma decesului fiicei sale minore, Eva Harcomiță a.n 22.10.2009.

Totodată, instanța de apel a considerat că quantumul prejudiciului moral în mărime de 100 000 euro, solicitat de succesorul victimei Mandalina Harcomiță, este unul exagerat, or, pornind de la art. 41 CEDO că cererea cu privire la încasarea prejudiciului moral nu trebuie să fie exorbitantă și să nu tindă la o îmbogățire fără temeii, cerința privind încasarea sumei de 100 000 euro nu poate fi admisă, cu atât mai mult că condamnarea inculpatului Rîjac Ghenadie aduce în sine o satisfacție pentru partea vătămată.

În viziunea instanței de apel, repararea prejudiciului moral prin acordarea sumei de 50 000 (cincizeci mii) lei se apreciază ca fiind în deplină concordanță cu principiul răspunderii civile delictuale care impune reparația integrală, reală și efectivă a daunelor morale cu luarea în considerare a urmărilor faptei asupra integrității corporale și sănătății părții vătămate, a naturii și duratei acestora, având în vedere și exigentele art. 3 din Protocolul nr. 7 la Convenția Europeană a Drepturilor Omului și Libertarilor Fundamentale.

5. Nefiind de acord cu decizia instanței de apel, avocatul Lozovscaia Tatiana în numele inculpatului Rîjac Ghenadie, făcînd trimitere la prevederile art. 427 alin. (1) pct. 10) Cod de procedură penală, declară recurs ordinar, prin care solicită casarea acesteia cu pronunțarea unei noi hotărîri prin care inculpatului să-i fie aplicată pedeapsa nonprivativă de libertate. Recurentul invocă că, la numirea felului și măsurii de pedeapsă nu s-a ținut cont de unele circumstanțe reale și personale, cum ar fi: infrațiunea a fost săvîșită din imprudență, personalitatea infractorului, nu are antecedente penale, nu se află la evidența medicului narcolog sau psihiatru, a recunoscut vina, are la întreținere un copil minor, a restituit parțial prejudiciul material achitîndu-i suma de 50 000 lei, cît și de lipsa circumstanțelor agravante.

5.1 În conformitate cu prevederile art. 431 alin.(1) pct.1¹) Cod de procedură penală, procurorul a depus referință privind opinia sa asupra recursului declarat de către avocatul Lozovscaia Tatiana în numele inculpatului Rîjac Ghenadie, solicitînd respingerea acestuia ca inadmisibil, deoarece cerințele formulate de recurent au

format obiect de studiu la judecarea cauzei în instanța de apel și cărora instanța le-a dat o motivare corespunzătoare.

6. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de avocatul Lozovscaia Tatiana în numele inculpatului Rîjac Ghenadie, în raport cu materialele cauzei și motivele invocate, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție consideră inadmisibilitatea acestuia, deoarece este vădit neîntemeiat, din următoarele considerente.

Conform art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, *instanța de recurs examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărîrii instanței de apel, este în drept să decidă asupra inadmisibilității acestuia în cazul în care constată că este vădit neîntemeiat.*

Conform art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de recurs, se pronunță doar în limitele temeiurilor invocate în recurs. Potrivit art. 429 alin. (1) Cod de procedură penală, recursul trebuie să fie motivat. În corespundere cu art. 430 alin. (5) Cod de procedură penală, cererea de recurs trebuie să conțină indicarea temeiurilor prevăzute în art. 427 și argumentarea ilegalității hotărîrii atacate în acest sens.

În această consecutivitate se reține că, în recursul ordinar, apărătorul a invocat în drept temei de casare a deciziei instanței de apel prevederile art. 427 alin. (1) pct. 10) Cod de procedură penală, precum că s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale.

Colegiul penal reține că, acest temei nu și-a găsit confirmarea în instanța de recurs.

Reieșind din prevederile art. 414 Cod de procedură penală, instanța de apel, judecînd apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărîrii atacate pe baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din dosar, și oricăror probe noi prezentate instanței de apel sau cercetează suplimentar probele administrate de instanța de fond, fiind obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Conform art. 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, decizia instanței de apel trebuie să cuprindă temeiurile de fapt și de drept care au dus, după caz, la respingerea sau admiterea apelului, precum și motivele adoptării soluției.

Instanța de recurs precizează că, instanța de apel la adoptarea soluției sale pe deplin a ținut cont de prevederile menționate mai sus și corect a stabilit pedeapsa inculpatului, argumentînd motivat în decizia sa.

Referitor la criticile recurentului precum că contrar prevederilor art. 427 alin. (1) pct. 10) Cod de procedură penală, s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale, Colegiul penal menționează că instanța de apel corect a condamnat inculpatul în baza art. 264 alin. (3) lit. b) Cod penal, prin prisma prevederilor art. 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală, ținînd cont de criteriile generale de individualizare a pedepsei, caracterul și gradul de pericol social al infracțiunii, datele privind personalitatea inculpatului, circumstanțele atenuante și agravante inclusiv și cele invocate în recurs.

Cauza penală a fost examinată în procedura prevăzută de art. 364¹ Cod de procedură penală, astfel, limitele pedepsei de închisoare fiind reduse cu o treime din maximumul pedepsei (de 7 ani) și o treime din minimumul prevăzut de sancțiune (3 ani) ce constituie de la 2 ani la 4,8 ani închisoare.

Astfel, pedeapsa stabilită lui Rîjac Ghenadie de către instanța de apel, se încadrează în limitele legale prevăzute.

Pedeapsa penală este o măsură de constrângere statală și un mijloc de corijare și reeducare a inculpatului, și are drept scop restabilirea echității sociale, corectarea vinovatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea acestuia, cât și a altor persoane.

Colegiul menționează că, instanța de apel întemeiat a constatat că prima instanță, la numirea pedepsei inculpatului, nu a ținut cont în deplină măsură de circumstanțele cauzei și de caracterul social periculos al infracțiunii săvârșite de către acesta, care drept urmare au dus la decesul unui minor.

Cît privește temeiurile invocate de recurent privind stabilirea pedepsei mai blînde, Colegiul penal le consideră neîntemeiate. Or, circumstanțele indicate în recurs (contribuirea activă la descoperirea infracțiunii, recunoașterea vinovăției, lipsa antecedentelor penale, caracterizarea pozitivă, copil minor la întreținere), sunt împrejurări obișnuite, cele care predomină și caracterizează majoritatea cetățenilor.

Mai mult, aceste circumstanțe au fost luate în considerație de către instanța de apel la stabilirea pedepsei, fiindu-i numită inculpatului o pedeapsă echitabilă potrivit sancțiunii art. 264 alin. (3) lit. b) Cod penal.

În prezența circumstanțelor descrise, Colegiul penal consideră legală concluzia instanței de apel referitor la neaplicarea dispozițiilor art. 90 Cod penal, deoarece pedeapsa stabilită de instanța de apel, este proporțională faptelor comise de către inculpat.

Colegiul penal conchide că la stabilirea pedepsei cu închisoarea instanța de apel, după cum rezultă din partea descriptivă a deciziei, și-a motivat soluția adoptată indicînd din care motive a ajuns la concluzia că corijarea și reeducarea inculpatului Rîjac Ghenadie pentru faptele comise este posibilă doar cu aplicarea pedepsei închisorii reale.

Totodată, legiuitorul acordă dreptul instanței, ținînd cont de circumstanțele cauzei și de persoana celui vinovat, de a decide de la caz la caz, posibilitatea aplicării pedepsei vinovatului cu suspendarea condiționată a executării ei și nicidecum nu o obligă în acest sens. În speța dată, rezultă că instanța de apel, reieșind din circumstanțele susmenționate, a considerat rațional ca inculpatul să execute real pedeapsa stabilită.

La fel nu poate fi reținut argumentul apărării privind aplicarea inequitabilă a unei pedepsei prea severe în prezența circumstanțelor atenuante și absența circumstanțelor agravante, deoarece la stabilirea pedepsei instanța de apel, pe lîngă faptul că a luat în considerație circumstanțele atenuante ale cauzei, a ținut cont și de efectul preventiv al sancțiunii penale.

Astfel, se reține că, recursul ordinar declarat de apărător, nu se întemeiază pe temeiul stipulat expres de dispoziția art. 427 alin. (1) pct. 10) Cod de procedură penală, mai mult, recurentul nu reflectă în ce constă problema de drept de importanță generală care, în opinia lor, persistă în cauză, care este eroarea comisă de instanța de apel ce ar duce la casarea hotărîrii atacate prin prisma temeiurilor din norma de drept vizată.

În consecință, raportînd situația reținută în cauză, la prevederile art. 432 alin. (2) Cod de procedură penală, Colegiul concluzionează că la judecarea cauzei în ordine de apel, instanța de apel a respectat prevederile legale relevante, prescrise de art.414-417

Cod de procedură penală, iar recursul declarat, este vădit neîntemeiat și se apreciază ca inadmisibil.

7. În conformitate cu art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, Colegiul penal,

DECIDE:

Inadmisibilitatea recursului ordinar, declarat de avocatul Lozovscaia Tatiana în numele inculpatului Rîjac Ghenadie, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 04 mai 2015, în cauza penală în privința lui ***Rîjac Ghenadie Andrei***, ca fiind vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă.

Pronunțată integral la **18 noiembrie 2015**.

Președinte:

Nicolae Gordilă

Judecători:

Ion Guzun

Liliana Catan